

615.835.3+615.836:615.472-085

20 LET HYPERBARICKÉ OXYGENOTERAPIE V PŘETLAKOVÉ KOMOŘE ŮLZ

Pplk. V. POHL, V. VYTISKOVÁ

Ústav leteckého zdravotnictví, Praha
(náčelník: plk. doc. MUDr. Jiří Šulc, CSc.)

Léčba hyperbarickým kyslíkem se v Československu dostala do povědomí lékařů v roce 1965, kdy byla v Ostravě otevřena u nás největší léčebná tlaková komora. Potom následovaly další komory v Košicích, Plzni, Bratislavě, Kladně atd. Tyto komory byly různých typů, velikostí, podle toho, zda byly vyrobeny v ČSSR (Vítkovice, Ferox Děčín), nebo dovezeny od firm Vickers (Anglie) nebo Dräger (NSR). Již méně známo je, že Ústav leteckého zdravotnictví, Praha prováděl léčbu hyperbarickým kyslíkem od otevření první části nového ústavu v areálu Ústřední vojenské nemocnice v roce 1966.

V počátečních letech byla léčba uskutečňována nepravidelně na vyžádání prvního tehdejšího resuscitačního oddělení nemocnice Na Františku. Později byla tato léčba ověřována i některými odděleními Ústřední vojenské nemocnice.

Naše léčebná přetlaková komora má tvar ležatého válce o objemu 10 m³ s předkomorou o objemu 9,45 m³. Je typu hypo-hyperbarického a tlak se může měnit v rozmezí od 5,68 kPa do 1,0 MPa. Výrobce komory je ČKD Praha, který je výrobcem i všech našich dalších komor a celého pomocného technického vybavení. Komora je uzpůsobena pro čtyři sedící pacienty, alternativně je v ní možné umístit lékaře, sestru a jednu ležící osobu. Tlaková komora je vybavena zařízením umožňujícím po technic-

ké i zdravotnické stránce dokonalý provoz; monitorování všech fyziologických funkcí pacienta, duplexní dorozumívání s možností nahrávání na magnetofon, sledování pacientů pomocí průmyslové televize. Součástí vybavení je havarijní zařízení, podávací tunel a další měřicí a informační systémy pro sledování a registraci technických parametrů.

V roce 1975 bylo rozhodnuto použít komoru jen jako přetlakovou, a proto byla upravena podle platných čs. norem. Po ukončení rekonstrukce je naše přetlaková komora v trvalém provozu kromě doby nezbytně nutné k provedení vodních tlakových zkoušek. Metodika provozu byla ustálena na 5–10 minutách komprese, 120 minutách izokomprese a 25 minutách dekomprese s přerušeními výstupu při tlaku 0,06 MPa a 0,03 MPa. Po celou dobu izokomprese a dekomprese se provádí dávkované dýchání kyslíku, s pětiminutovou přestávkou po 60 minutách dýchání.

O některých úspěších této léčby (u nás) bylo již na stránkách odborného tisku publikováno (Doležal, Zeman, Svačinka, Holub a další). V přehledu chceme dokumentovat počty pacientů léčených u nás od roku 1975.

První tabulka uvádí počty pacientů z jednotlivých oddělení od roku 1975 do roku 1986. V druhé tabulce jsou uvedeny počty expozic podle roků pro jednotlivá oddělení.

Tab. 1

Počet léčených nemocných od roku 1975–1986

Oddělení	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Ortopedie	12		1	2	4	5	4	2	3	3	5	4
Kožní			1			3	4	6	2	4	2	5
ORL	3			5	2	131	4	2	9	13	7	14
Vnitřní			1					1	1	4	7	9
Čelistní chirurgie										1		1
Stomatologie									1		1	
Chirurgie					1			3	1	1	2	3
Neurologie											1	1
Infekční		2				1						
ARO	1	1				2			1		1	
Oční									1			
Ostatní							2	2		3	3	3

Tab. 2

Počet léčebných expozic 1975–1986

Oddělení	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Ortopedie	112		8	40	59	74	60	34	71	50	99	75
Kožní			3		20	51	78	101	42	68	34	84
ORL	20			57	16	10	50	33	171	185	97	134
Vnitřní			12					2	20	71	88	144
Čelistní chirurgie										2		20
Stomatologie											7	
Chirurgie					10			54	7	2	26	38
Neurologie									21		20	20
Infekční		4				2						
ARO	2	2				4			10		2	
Oční									20			
Ostatní							32	9		50	15	38

Závěrem lze konstatovat, že hyperbarická oxygenoterapie má v systému léčebné péče své nezastupitelné místo. Svědčí o tom mimo jiné i skutečnost, že Ústav leteckého zdravotnictví, Praha vedle svých hlavních úkolů uvedeným systémem léčebné péče výrazně napomáhá

zkracování doby léčení pacientů, kteří jsou upoutáni na lůžko, a tím umožňuje jejich časnější návrat zpět do činné služby v ČSLA.

Klíčová slova: Přetlaková komora; Hyperbarická oxygenoterapie.